

Amerikának is van védőszentje

Dr. Balogh Sándor

Október 12-én egész Amerika, Kanadától Dél Amerikáig Kolumbusz napot ünnepel arra emlékezve, hogy 1492-ben ezen a napon szállt partra Kolumbusz az újvilágban. Az Egyesült Államokban New Yorkban 1792-ben ünnepezték meg először a 300 éves évfordulót. Colorado állam volt az első, ahol hivatalos nemzeti ünnep lett, és csak 1937-ben lett hivatalos nemzeti ünnep az egész Egyesült Államokban.

Majdnem 450 év kellett, hogy Kolumbusz Napja állami ünnep legyen. Kevesen tudják, hogy van még két nap amelyeket meg kellene ünnepelni Kolumbusz Napja mellett. Egyik Amerika „keresztelési” napja, 1507. április 25, amikor Waldseemüller térképe megjelent, a másik november 5-e, Szent Imre, Amerigo Vespucci illetve Amerika névadójának és védőszentjének napja

****

Minden földrésznek és országnak van védőszentje, Amerika mint kontinens is megérdemel egy védőszentet. Keresztény hagyomány szerint a szent, akiről valakit elneveznek, az illető védőszentje.

Mindenki tudja, hogy Amerikát Amerigo Vespucciról nevezték el. De kiről nevezték el Amerigót?

Ezt már sokkal kevesebben tudják, még a magyarok és olaszok közt is. Legalább is én soha nem hallottam, hogy magyarok, főleg a magyar katolikusok, azzal dicsekedtek, hogy Amerika, illetve Amerigo a mi Szent Imrénktől kapta volna a nevét. Pedig így van! Ezért Amerika névnapja November 5-én, Szent Imre napján van!

Én is nagy meglepetéssel olvastam több, mint harminc évvel ezelőtt, hogy Amerika eredeti névadója Imre volt. Amerikai napilapokban volt egy rovat, ami „Hiszed vagy nem” cím alatt érdekes tényeket közölt. Ide küldte be Claude Klarkowsky atya, egy csikágói lengyel pap és amatőr genealógus, ezt a meglepő információt:

Hiszed vagy nem!

MAGYAR HERCEG AMERIKA NÉVADÓJA

Martin Waldseemüller nevezte el az új földrészt 1507-ben, a firenzei Amerigo Vespucciról, akit a magyar Szent Imréről (Imre > Emericus > Amerigo) neveztek el.

Eleinte én is azok közé tartoztam, akik inkább nem hitték, vagy legalább is kételkedtek. Így, Klarkowsky atya információjára támaszkodva, ezt megírtam egy rövid levélben a helyi katolikus lap, az Evangelist-nak. Ők lehozták a levelet, és pár nap múlva kapok egy telefonhívást egy helyi paptól, aki olvasta a leveletem.

Azzal kezdte, hogy először ő is szkeptikusan fogadta a hírt, mert „ezek a kelet európai bevándorlók azt hiszik, hogy még a spanyol viaszt is ők fedezték fel.” Majd elővette Egyháztörténelem könyvét amit szemináriumban használtak, és íme, szó szerint ezt találta:

MAGYARORSZÁG ... *Szent István, a magyar Hon Atyja, 1038. Augustus 15-én halt meg. Szerencsétlenségre, egyetlen fia, Szent Imre –Amerigo Vespucci és következőleg, Amerika védőszentje, [patron saint] egy vadász balesetben halt meg.* (A Summary of Catholic History, Volume I Ancient & Medieval History, By Newman C Eberhardt, C. M; Herder Book Co; St. Louis 2, MO. 538 o. saját kiemelésem)

Ezen felbátorodva, feltettem ezt a hírt az akkor még létező MAGYAR KATOLIKUS VASÁRNAP c. hetilapra, amire egy másik hírt kaptam. Dr. Horváth Miklós, aki pap-tanár volt a katolikus John Carroll Egyetemen, küldött egy kivágást az Our Sunday Visitor egyik 1931-es számából, ahol John Noll érsek, a Fort Wayne-i egyházmegye püspöke írta, hogy

“Szent Imre örökös szüzességet fogadott. A tény, hogy ez a fiatalember hűségesen megtartotta esküjét négy éves házassága alatt is, és így első lelki virága volt egy újonnan kereszténnyé lett népnek, Szent Imre emlékét olyan különleges fénybe emelte, amelyet nehéz lenne találni az emberiség történetében. Népszerűsége nőtt, Európa fiatalságának a védőszentje lett Sanctus Emericus vagy Americus név alatt. Mikor Amerigo Vespucci született, ügyvéd apja, egy firenzei nemes, állítólag szándékosan választotta Szent Imrét harmadik fia égi patronusának olasz változatban, ezért Amerigonak nevezte. Így, Magyarországot tekinthetjük a nagy Amerika névadójának.”

Egy másik levélíró küldött egy újságkivágást, amelyben Dr. Howard V. Harper amerikai történész veti fel, majd válaszolja meg a kérdést:

„Honnan kapta Amerika a nevét? Okos tudósok azt válaszolják, hogy a 16. századbeli felfedezőről, Amerigo Vespucciról. Ez persze igaz. De az igazán érdekes rész az, hogy annak idején sok olasz szülő nevezte fiúgyermekét a 11. századbeli magyarról, Szent Imréről. Imre latinul Emericus, aminek az olasz formája Amerigo. Így egy nyelvi ugrással, Amerikát Szent Imréről nevezték el.” (Acron Beacon Journal, Nov. 3, 1962, p. 9). Azt is tudjuk, hogy Amerigo Vespucci nagypapája is Amerigo volt, Amerigho et Matteo di ser Nastagio di ser Amerigho Vespucci. Tehát nem csak a mi Amerigónk használta az Imre nevet, hanem a nagypapája is, nem csak a keresztlevél szerint, hanem ez van a nagypapa sírkövén is!

Msgr. Pap György közölt a Magyar Kultúra 1968 decemberi számában egy fényképet az 1391-ben készült szárnyas oltárképről a Firenze környéki Settignano St. Martino a Mensola kápolna főoltáráról, amit sajnos, nem találtam meg. A főoltár felett egy három szárnyú festmény van, amelynek a középső részén találjuk meg Szent Imrét. Ez férfialak fehér liliummal, a szüzesség jelképével a kezében, mint Amerigo D’Ungheria van azonosítva.

A három részből álló kép alatt a felirat

Bal szélső: SCA MARA MADALENA SCO NICCHOLO SCA CHATERINA
Középső SCO GIULIANO **SCO AMERIGHO D UNGHERIA** MCCCLXXXI OTTOBRE
Jobb szélső SCO MARTINO SCO GHIRIGORO PAPA SCO ANTONIO ABATE

Sikerült megszerezni Prokopp Mária művészettörténész jóvoltából a középső kép fényképét, amelyen Szűz Mária van a kis Jézussal a karján, két szenttel, Szent Juliánnak és a Magyarországi Szent Imrével körülveve, és előtte a kápolna kegyura, a képet festető Amerigo Zati térdel.

Ez a középső kép

Így nyilvánvaló, hogy az üzletember a saját névadójának és védőszentjének a képét festette meg, tehát az Amerigo és Imre név közti kapcsolat tagadhatatlan. A másik szent, Guiliano, Amerigo Zati testvérének, Juliánnak a védőszentje. Tüske Anna történész szerint a két szárnyképen látható szentek Amerigo Zati gyermekeinek a védőszentjei. (<http://tuskesanna.eu/international/node/25>)

Ebből az is kiderül, hogy nem az oltárkép okozta az Amerigo név elterjedését, hanem attól függetlenül, a nevet már rég használták és tudták, hogy ki volt Szent Imre, legalább is Firenze környékén, és ez a magyarázata az oltárképnek. Ennek köszönhető az is, hogy a mi Amerigonknak a nagypapája is Amerigo volt, és ez van a sírkövén is.

Így az Amerigo – Szent Imre kapcsolat tagadhatatlanul dokumentálható.

Nézzük most az Amerigo – Amerika kapcsolatot, illetve annak magyarázatát.

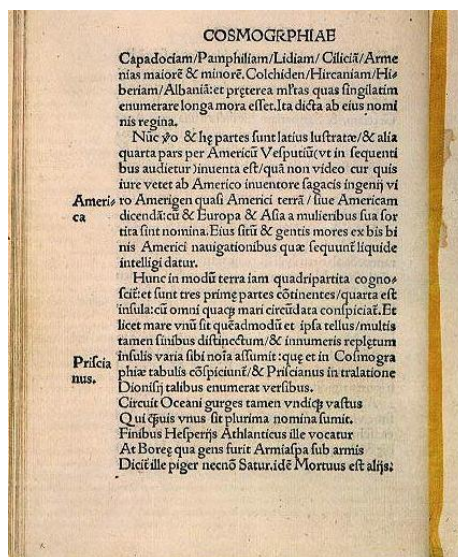
Mindenki tudja, hogy Kolumbusz volt a felfedező. De ő nem tudta, hogy mit fedezett fel, illetve ő azt hitte, hogy egy rövidebb utat talált Indiába, és azért is nevezték a bennszülötteket indiánoknak.

Vespucci volt, aki rájött csillagászati számítások alapján, hogy ez nem India, hanem egy “Új Világ”, és egy óceán választja el Indiától. Erről irt tudósítása elterjedt az európai tudós körökben. Tehát ez a tudományos felfedezés volt Vespucci érdeme, amiért 1507-ben, mikor *Cosmographia Introductio* című térkép gyűjtemény szerkesztője, köztük

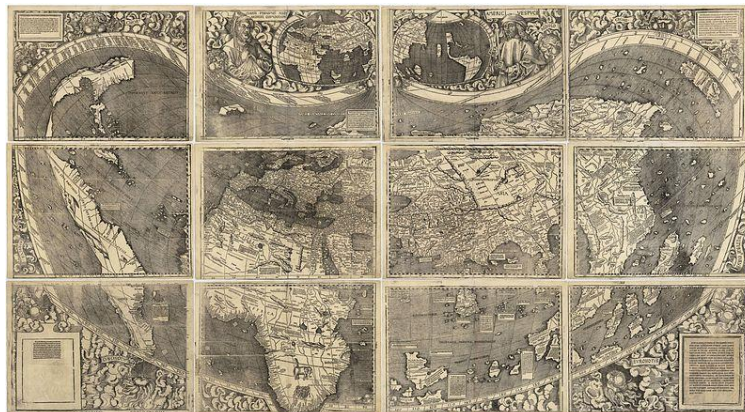
Martin Waldseemüller, elhatározta, hogy "Új Világ" nem hangzik jól mint egy kontinens neve. Ezért az addig névtelen kontinenst Amerigo Vespucciról nevezzék el. Martin Waldseemüller miután a térképhez írt kísérő szövegben megmagyarázza a név eredetét megjegyzi, hogy „nem látja, hogy bárkinek is joga lenne tiltakozni ez ellen!”

A név alakulása könnyen követhető: Imre > Emericus > Amerigo > Amerika. Az Amerika névben tehát meg lehet találni a latin Emericus nyomát is. Mivel azon nyelvekben, amelyek a tárgyakat nemek szerint osztályozzák (mint a latin vagy az olasz), földrajzi nevek mindig nőneműek és rendszerint A-ra végződnek, a himnemű Emericus illetve Amerigoból Americus helyett az „a”-ra végződő nőnemű Amerika lett.

Ezért egyesek az alábbi latin nyelvű iratot tartják Amerika Keresztlevelének, amelyben Waldseemüller kifejti a névadás történetét.

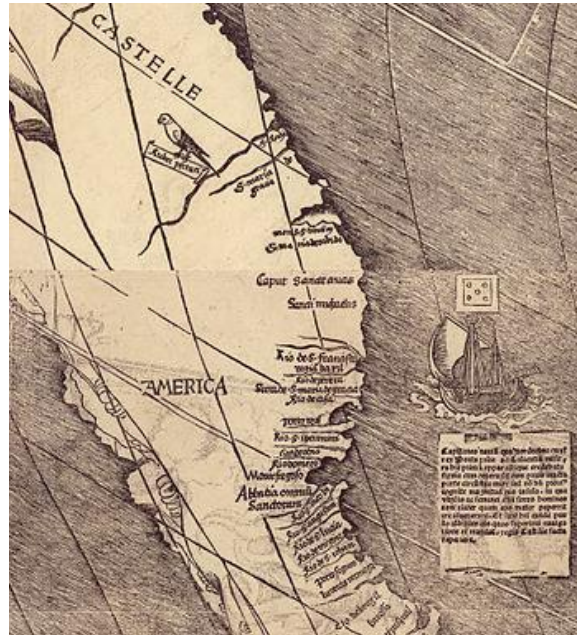
Eredetileg az Amerika név csak DÉL AMERIKÁRA vonatkozott, és csak 1538-ban alkalmazta a híres földrajz szakértő, Gerard Mercator az északi földrészre is.

Waldseemüller eredeti térképe 1507-ből,

A térkép teljes neve „*Universalis cosmographia secundum Ptholomaei traditionem et Americi Vespuccii aliorumque lustrationes*”, azaz Egyetemes Világtérkép a Ptolomeusi hagyomány és Amerigo Vespucci és mások felfedezései alapján (forrás Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Waldseem%C3%BCller_map).

Amerika neve tisztán látható az alábbi részleten (forrás u.o.)

India, amit Kolumbusz vélt felfedezni, tisztán látható a térképen az Ázsiai kontinensen, ahol valójában van.

Annak idején ezer példányt adtak ki, és az egyetlen létező térképet 2003-ben tíz millió dollárért vette meg Amerika, és jelenleg a Library of Congress-ben van kiállítva, mint Amerika születési oklevele. (<http://www.loc.gov/loc/1cib/01078/discovering.html>)

Amerika mint befogadó földrész.

Amerikát a világ minden részéről idevándorlók tették nagyhatalommá.
Szent István király fiának, Szent Imrének irt Intelmei mintegy jövendölés,
előrevetíti Amerikát:

„VI. A VENDÉGEK BEFOGADÁSÁRÓL ÉS GYÁMOLÍTÁSÁRÓL

A vendégek s a jövevények akkora hasznot hajtanak, hogy méltán állhatnak a királyi méltóság hatodik helyén. Hiszen kezdetben úgy növekedett a római birodalom, úgy magasztaltattak fel és lettek dicsőségessé a római királyok, hogy sok nemes és bölcs áradt hozzájuk különb-különb tájakról...Mert amiként különb-különb tájakról és tartományokból jönnek a vendégek, úgy különb-különb nyelvet és szokást, különb-különb példát és fegyvert hoznak magukkal, s mindez az országot díszíti, az udvar fényét emeli, s a külföldieket a pöffeszkedéstől elrettenti. Mert az egy nyelvű és egy szokású ország gyenge és esendő. Ennélfogva megparancsolom neked, fiam, hogy a jövevényeket jóakarattal gyámolítsad és becsben tartsad, hogy nálad szívesebben tartózkodjanak, mintsem másutt lakjanak.... (Szent István király intelmei Imre herceghez)

Elképzelhető tehát, hogy Amerika névadásával a Gondviselés ezt az Intelmet akarta valóra váltani. Nincs a világon olyan ország, ami jobban megvalósítaná Szent István intelmeinek ezt a pontját az idegenek befogadásáról.

* * * *

Ez tehát Amerika elnevezésének a története, és illő lenne az olaszokkal közösen megünnepelni, hogy közösen védőszentet adtunk Amerikának. Mi adtuk a szentet és a nevet, és az olasz Vespucci érdeme volt a felismerés. Az ünnepre az olaszokon kívül meg lehetne hívni az amerikai közéleti vezetőket és a sajtót is, hogy ünnepeljünk közösen.+